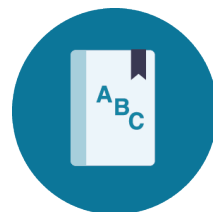

Hvad kan skolen gøre for at klæde forældre på til at støtte deres børns læsning?

Om læsematerialer

Indholdsfortegnelse

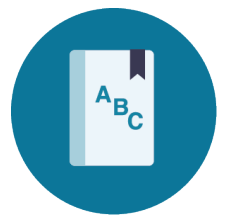
Om læsematerialer.....	3
Sprogkufferter med bøger.....	4
Find mere inspiration.....	4
Fagbøger for børn.....	5
Find mere inspiration.....	5
Lydbøger.....	6
Find mere inspiration.....	6
Sproglig diversitet	7
Find mere inspiration.....	7
Tip til nordisk bogbank	8
Find mere inspiration.....	8
Litteraturliste:	9
Billedkreditering.....	9

Om læsematerialer

Det er vigtigt, at børn læser noget, de interesserer sig for. Når læsningen er drevet af interesse, opleves den som mere lystfyldt. Det anbefales af mange skoler, at barnet læser 20 eller 30 minutter hver dag derhjemme. Det er en god ide at læse hver dag, men for nogle bliver det til en sur pligt, som gør, at læsning forbindes med nederlag og terperi. Derfor er det godt, hvis forældre tager del i barnets hjemmelæsning og hjælper barnet med at finde interessant læsestof.

Dette gælder både, hvad angår genre, sværhedsgrad og medievalg. Det er en god ide at eksperimentere med forskellige typer af medier og materialer, så barnet finder ud af, hvad der virker, og så barnet begynder at se sig selv som 'læser'.

Sprogkufferter med bøger

Mange SF0'er, skoler og folkebiblioteker har sprogkufferter. I en sprogkuffert ligger en børnebog samt genstande og billeder, som refererer til de figurer og hændelser, som børnene møder i bogen. Handler bogen om en giraf, ligger der en legetøjsgiraf i kufferten. Handler bogen om en jernbane, ligger der legetøjsskinner i sprogkufferten. Formålet med sprogkufferter er at stimulere gode og sprogdviklende samtaler samt at understøtte børnene i at forstå handlingen i bøgerne. Det kan være samtaler, hvor børnene prøver nye spændende ord, såsom 'girafunge' eller 'jernbanesveller', og dermed udvikler ordforråd og forståelse af begreber.

Et rigt ordforråd er afgørende for et barns læseudvikling og læselyst, og en sprogkuffert åbner for en verden af ord, fortællinger og gode samtaler. Derfor er det en god ide, at forældrene låner kufferterne med hjem, så de kan læse og tale med børnene derhjemme.

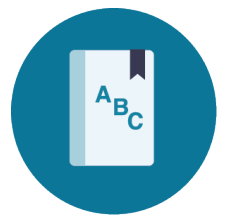
I nogle kommuner findes et "Legetek", hvor man kan låne materialer som fx pædagogisk legetøj, sprog-, førskole-, motoriske og sansemæssige materialer. I Legeteket har de ofte sprogkufferter, som fagpersoner og forældre kan låne med hjem.

Langt de fleste folkebiblioteker og de pædagogiske læringscentre har også sprogkufferter, som lærere og læringsvejledere kan opfordre forældre og børn til at låne med hjem. Disse kufferter giver gode muligheder for samtaler om det man læser sammen.

Find mere inspiration.

Læs jer om [Legeteket i Viborg Kommune](#).

Læs her om [Klub Penalties](#), hvor børnene fik bøger og andre læseunderstøttende genstande.

Fagbøger for børn

Børn stiller ofte spørgsmål. Det kender alle forældre til. Hvem har opfundet uret? Hvorfor er månen rund? Hvor bor gribbene? Kan man svare, så gør man det ofte, men det kan også være sjovt at undersøge tingene i fællesskab. På den måde lærer børnene, at viden ikke bare er noget, man har, men noget, man kan skaffe sig, og at søgning og læsning er nyttige kompetencer. Internettet og biblioteker er de mest oplagte steder at gå hen.

Der udgives i disse år rigtig mange fagbøger for børn. Der er både letlæsningsbøger tilpasset begynderlæsere og et hav af bøger til børn på mellemtrinnet, der gerne selv søger viden om verden. Folkebiblioteket og skolens pædagogiske læringscenter tilbyder også reoler med metervis af fagbøger.

Børns videbegær og lyst til at forstå deres omgivelser er en stærk drivkraft og motivation for at læse. Man kan finde alt om natur, dyr, mad, pirater, planter, kroppe og klæder. Fagbøger til børn er ofte skrevet på en fortællende måde, så bøgerne ikke underviser og belærer, men i højere grad involverer barnet i at tænke og forstå et fænomen.

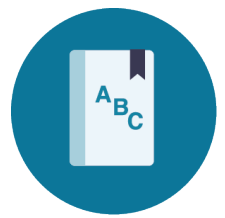
Det er en god ide at opfordre forældre til at låne fagbøger, så børn får mulighed for selv at finde svar og stille nye spørgsmål. Fagbøger tager sine læsere med på en rejse ind i en faglig verden og åbner deres interesse for nye og måske mærkelige fænomener, de ikke tidligere har tænkt over.

Derfor kan fagbøger skabe læselyst, udvide børnenes horisont og lære dem, at læsning er en vej til viden om verden.

Find mere inspiration.

Skyggebjerg, A. K. (2012). Fagbøger – en usynlig del af børnelitteraturen? I: K. E. Knudsen (red.), *Hvad gør vi med børnelitteraturen* (pp. 107-124). Syddansk Universitetsforlag.

Hansen, S. R. (2012). *Når børn læser bøger – en undersøgelse af børns læsevaner*. Dansk lærerforenings Forlag.

Lydbøger

Bøger kan i dag også læses med ørerne. Øjnene kan tage sig et hvil, mens handlingen får lov at udfolde sig for det indre blik.

Lydbøger kan tilgås via både computer og mobiltelefon, og det betyder, at man kan lytte til dem, når man vil, og hvor man vil. I bussen, på vej til skole, i et frikvarter eller på en sen eftermiddag.

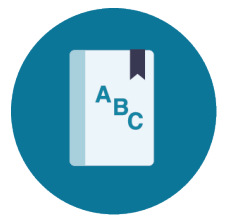
Ved lytning af lydbøger klares afkodningen af teksten af en professionel oplæser, mens forståelsesarbejdet stadig er 'læserens'. Lydbøger kan derfor være en god måde at udvide sit ordforråd og sin viden om verden på, ligesom højtlesning kan være det. Lydbøger stiller de samme krav til forståelse som 'almindelige' bøger, og de kan være et godt supplement til traditionel læsning, fx under transport, eller når forældrene er optaget af noget andet. Lydbøger kan også bruges, hvor barnet selv læser med i en papirbog, mens det lytter, eller hvor det skiftevis lytter og læser et kapitel i en bog.

Har forældrene læsevanskeligheder, er det en rigtig god ide at få hjælp til højtlesning med børnene. Det kan man få ved sammen at lytte til lydbøger og tale med barnet om sproget og indholdet i det, man lytter til. Et medlemskab af [NOTA](#) giver adgang til mange lydbøger og andre digitalt læsbare tekster.

Man skal dog være opmærksom på, at højtlesning også giver barnet et fællesskab med en ofte ældre (som regel voksen) læser, som det kan tale med både undervejs og bagefter – noget, som lydbogen ikke kan tilbyde.

Find mere inspiration.

På hjemmesiderne [eReolen](#) og [eReolen Go!](#) kan man låne og lytte til et hav af lydbøger.

Sproglig diversitet

I skolen møder børn oftest bøger på dansk, men mange elever taler også andre sprog end dansk. Børn lærer at læse og skrive med udgangspunkt i ord, de forstår, uanset hvilket sprog de kommer fra. Det stiller krav til de ord og tekster, man bruger i arbejdet med flersprogede børns læsning, og det er vigtigt, at flersprogede børn bliver opmuntret til at bruge alle deres sproglige ressourcer i deres læseudvikling.

Det kan være svært for læreren at skaffe bøger og andre materialer på alle de sprog, som kan være repræsenteret i en klasse, men ofte har barnet og dets familie selv bøger, som kan inddrages. Her handler det om at lade barnet læse på de sprog, som det kan og bruger, at opfordre barnet til at tage ikke-danske bøger med i skole, vise dem frem, læse højt fra dem og at tale med barnet om, hvad forskellige fænomener hedder på forskellige sprog, samt sammenligne ords stavemåder på tværs af sprog. Lad børnene lege med alle de sprog, de møder – også engelsk, som alle elever har fra 1. klasse.

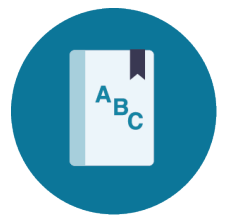
Det er vigtigt, at forældrene på samme måde opmuntrer barnet til at sammenligne og bruge flere sprog samtidigt. Som lærer eller pædagog kan man stimulere forældrene til at læse bøger på både modersmålet og på dansk derhjemme.

Find mere inspiration.

Læs her artiklen *Lad minoritetsforældre være en del af deres børns læring*, som handler om, hvordan man involvere minoritetsforældre i et sprogligt fællesskab (Larsen, 2015).

I materialet *Inspiration til literacyundervisning i flersprogede klasser* gives der ideer til aktiviteter (Daugaard, Ladegaard, Laursen, Orluf, Wulff & Østergaard, 2016).

Læs her om projektet READ i Aarhus Kommune. Materialer er tilgængelige på dansk, engelsk, arabisk, farsi, pashto, polsk, rumænsk, somalisk, tyrkisk og vietnamesisk.

Tip til nordisk bogbank

Vil man introducere børn til det nordiske sprog- og kulturfællesskab, findes et gratis læremiddel, som henvender sig til skoler, men som også kan være interessant for forældre og børn. Sitet hedder atlantbib.org og er et bogprojekt, hvor elever og lærere skriver små e-fagbøger til gratis brug for alle. Bøgerne er onlinebøger, og man læser om – eller lytter til – landenes forskellige historie, geografi, sprog og kultur. Elever er med til at researche, skrive, oversætte og indtale bøgerne, inden de udgives.

Atlantbib.org er et multimodalt læremiddel, som kan bruges til faglig læsning, nabosprog, viden om de nordiske lande og rigsfællesskabet. Det er et læremiddel, der åbner muligheder for mange samtaler om sprog- og kulturforskelle.

Forældre kan sammen med barnet gå på opdagelse i den nordiske bogbank og læse og lytte til de forskellige sprog. Man kan også finde forskellige oversættelsesprogrammer på nettet og lege med at oversætte danske sætninger til norsk og svensk. Det er med til at give barnet forståelse for, at de nordiske sprog er forskellige, men alligevel ligner hinanden.

Find mere inspiration.

Projektet [Atlantbib](#) er støttet af Nordplus Nordens Sprog for dansk-norsk samarbejde, og Norden i Skolen er tæt samarbejdspartner i projektet.

Litteraturliste:

Billedkreditering

Fotografi på omslaget af Katrine Catalan, ByCatalan Photography, for Styrelsen for Uddannelse og Kvalitet.

- Daugaard L. M, Ladegaard U, Laursen H. P, Orluf B, Wulff L & Østergaard W. (2016). Inspiration til literacyundervisningen i flersprogede klasserum. Hentet fra https://ucc.dk/sites/default/files/tegn_paa_sprog_inspiration_til_literacy-undervisningen_i_flersprogede_klasserum.pdf
- Skyggebjerg, A. K. (2012). Fagbøger – en usynlig del af børnelitteraturen? I: K. E. Knudsen (red.), *Hvad gør vi med børnelitteraturen* (pp. 107-124). Syddansk Universitetsforlag.
- Hansen, S. R. (2012). *Når børn læser bøger – en undersøgelse af børns læsevaner*. Dansk lærerforeningens Forlag.
- Larsen, M. N (2015). Lad minoritetsforældre være en del af deres børns læring. Hentet fra https://www.videnomlaesning.dk/media/1376/17_maria-neumann-larsen.pdf